

žoval. Hlavním argumentem zůstává, že důvěrné oslovení by muselo být do řečtiny přeloženo PAPPÁ, ne PATER, jak je tomu v Otčenáši.

Stejně stručný a přesný je výklad o oslovení Pane (KYRIE) na str. 185, kde se dočteme to, na čem se současné bádání shoduje. Výklad nepostoupí ani o krok dál k hypotézám o konkrétním zakotvení tohoto výroku v jednotlivých tradicích. To je nesamozřejmé umění, které komentáři tohoto rozsahu (a v češtině by nemělo smysl psát komentář rozsáhlejší, badatelský) dodává jeho váhu. Jestliže autor v úvodu píše, že jeho výklad „jen výjimečně tu a tam přechází z roviny svědomité kompilace“, je to skromné podhodnocení. V komentáři je mnoho vlastní exegetické práce a zasvěcené kritické hodno-

cení současné vědecké diskuse je samo o sobě významným přínosem, který lze čekat jen od odborníka.

Drobné věcné nesrovnalosti neruší celkový smysl výkladu a jsou skutečnou výjimkou (např. Gadara byla známější než Gerasa). Spíš je jistým zklamáním ne zcela přehledná obálka. Má-li vzniknout řada českých komentářů, je nešťastné napsat tučným písmem EVANGELIUM. Na hřbetě navíc postrádám jméno autora, které je u komentáře důležité jakožto jméno toho, kdo svým odborným výkladem předkládá své specifické svědectví.

To vše nic nemění na jednoznačně kladném hodnocení výkladu, a to i přes jeho otevřenost a nedokončenost. Krásný pozdrav na rozloučenou a závdavek shledání u cíle Božích cest s lidmi.

Petr Pokorný²

DVOJÍ PŘEDMLUVA

Hus Jan: Sermo de pace. Z lat. přel. F. M. Dobiáš a A. Molnár: 1. vydání - Kalich, Praha 1963, předmluvu napsal A. Molnár. 2. vydání - Česká křesťanská akademie, Praha 1995, předmluvu napsal Fr. J. Holeček.

Když se Česká křesťanská akademie rozhodla vydat Husův spisek *Sermo de pace* v Dobiášově a Molnárově překladu, nahradila předmluvu z pera Molnárova předmluvou novou, jejímž autorem je F. J. Holeček. Na textu Husova spisu se nic nezměnilo. Byl však předmluvou zasazen pokaždé do jiné perspektivy. Pokusme se obě předmluvy srovnat.

Předmluvu *Amedeo Molnára* lze charakterizovat jedním slovem – husocentrická. Hus je zde tím, na kom je postavena a jehož příběhem se odvíjí. V prvním odstavci je nám krátce vy-

líčena situace, do které byl svolán kostnický koncil a vzápětí jsme autorem přeneseni na Kozí hrádek, kde Hus dypisuje svou Postilu a odpočívá v krátké pauze svého zápasu. Tu se děj začíná zrychlovat. Jakoby autor chtěl co nejlépe vylíčit Husův předkoncilní shon. Hus shání doklady, připravuje svou výzbroj do Kostnice a odjíždí vstříc svému „konci“. Předmluva dále pokračuje velice vhodně vloženou statí o vlastním textu *Sermo de pace*. Řeč je nám objevena, objasněna i krátce shrnuta. Amedeo Molnár píše svou před-

mluvu k Husovi, k jeho *Sermo de pace*. A svou předmluvou chce do její četby čtenáře uvést. Nevolí uvedení pomocí dějinného zarámování, nerozebírá papežské schizma, ani nepopisuje proud, snažící se církev obrodit, který také Hus toho času zastupoval. Autorem *Sermo de pace* je Jan Hus, a proto je uvedením do ní jeho příběh. Husův příběh do četby *Sermo de pace* uvádí a *Sermo de pace* svého autora i svou dobu vykládá.

O dvaatřicet let později se chápe stejného úkolu *František J. Holeček* a náhle mám v rukou předmluvu zcela jinou. Procházím jí: Augustin, Jan II. Nassavský, Jan Milíč z Kroměříže, ale kde je Hus? Čtvrtá a pátá strana předmluvy jakoby mimochodem zmíní jeho jméno a teprve až po půli předmluvy nacházím začátek příběhu, který znám už od Molnára. Proč polovina předmluvy k Husovu dílu o Husovi samém mlčí? Co je tím zamýšleno? Náhle mě napadá – Holečkův Hus je jiný! Není tak úspěšný, není tak novátorský. Hus kráčí

předmluvou jako výhonek ze stromu své doby, kráčí pomalu a opatrně klade svá chodidla do stop Kristových. F. J. Holeček se nesoustřeďuje tolik na Husa, vždyť to již učinil A. Molnár. Jde mu o něco jiného. Ne o kostnickou hranici, ale o cestu, která k ní vedla a o osoby, které tu cestu připravovaly. K osobě Husa i ke kostnickému koncilu vedla cesta a tato cesta je předmětem Holečkovy předmluvy.

A. Molnár rozebral Husovu situaci při vzniku *Sermo de pace*, Řeč samu i její objevení. F. J. Holeček nechal stranou to, co již napsal jeho předchůdce a zaměřil se na to, co jeho kolega opomněl. Zaměřil se na dějinný proud, který k sepsání *Sermo de pace* i ke smrti Husově vedl.

Oba dva popisovali řeku z jiného břehu, ale když od řeky odešli, nezůstaly dva popisy. Zůstal můstek, ze kterého je vidět nejen na řeku, ale i na oba břehy zároveň.

Ota Halama

NADĚJE VLOŽENÁ DO MANŽELSTVÍ

Josef Dolista: Naděje vložená do manželství (Teologicko-pastorální studie). Matice Cyrilometodějská, Olomouc 1994 (222 stran).

Docent dogmatické teologie na Katolické fakultě Jihočeské univerzity vydal svou studii (v *Roce rodiny*) s proklamovaným cílem ukázat na biblický a věroučný základ chápání manželství jako svátosti a posloužit tak všem, kdo se v církvi problematikou manželství zabývají, studentům teologie, kněžím i laikům (str. 7).

V sevřených a přehledně členěných kapitolách podává autor interpretaci

biblických textů vztahujících se k manželství (kap. 2), dějiny křesťanského učení o manželství od církevních otců po reformaci a výklad církevní nauky od Tridentského koncilu až ke II. Vatikánskému koncilu a učení současného papeže (kap. 3–7). V závěrečných kapitolách potom připojuje vlastní podněty jednak pro práci pastorační, jednak pro nové rozvíjení manželské spirituality. Jako příloha je otištěna „Charta rodin-